

Regelwijzer varkens

Over registratie, aan- en afvoer van varkens en oormerken en andere regels

- Je moet je als **houder** van varkens registreren vóórdat je een of meerdere varkens aanschaft
- Je moet de **varkens** die je houdt merken (een oormerk aanvragen) en
- Je moet **elke aan- of afvoer** van varkens op je locatie registreren (aan- of afmelden)
- Je kunt je individuele varkens registreren in het **stamboek** van de vereniging en/of in je eigen bedrijfsregister (niet verplicht, maar zeer gewenst in verband met zorgvuldige fokkerij)
- Als je geregistreerd bent als houder met minder dan 5 varkens worden deze dieren in principe **niet preventief gedood** bij een uitbraak van mond-en-klauwzeer en klassieke varkenspest. Ook zeldzame Nederlandse huisdierrassen kunnen worden uitgesloten van ruimingen.
- Je moet voorkomen dat je varkens Afrikaanse Varkenspest (AVP) kunnen krijgen door ervoor te zorgen dat ze op **geen enkele manier vlees** kunnen opeten uit bijvoorbeeld keukenafval.
- Je bent verplicht om bij de NVWA (045-5463188) te **melden** als je vermoedt dat je varken de **ziekte MKZ, KVP of AVP** heeft. Informatie is te vinden bij de [Gezondheidsdienst Dieren](#)

1. Aanschaf

Weet waar je aan begint. Varkens houden doe je niet zomaar. Houd nooit één dier alleen. Zoek een betrouwbaar adres om een varken aan te schaffen. Er zijn veel oudere varkens die vaak kosteloos worden aangeboden. Informatie is te vinden bij:

- Hobbyvarkenvereniging en www.varkensboek.nl
- www.bontebentheimer.nl
- Fokkersclub Nederlandse Landvarken
- www.kunekuneverenigingnederland.nl
- www.levendehave.nl

De Hobbyvarkenvereniging heeft een [infographic \(plaatje\)](#) gemaakt waarin kort en bondig staat waar je allemaal aan moet denken als je varkens gaat aanschaffen.

2. Verkoper of fokker

Als je een varken aanschaft moet de verkoper of fokker aan regels voldoen.

De verkoper/fokker moet een UBN (uniek bedrijfsnummer) hebben (zie punt 3).

De verkoper/fokker moet de aanvoer of de geboorte van het varken hebben geregistreerd in een databank (zie punt 5).

De verkoper/fokker moet het dier afmelden bij de databank en **ij, als aanschaffer** moet het dier daarna zelf aanmelden. Daarvoor moet je geregistreerd zijn als houder. Zie punt 3. Als je minder dan 5 varkens hebt ben je een hobbydierhouder (status **RE**creatief).

3. Stap 1 Registratie als varkenshouder

Om varkens te houden heb je **vooraf** een UBN (uniek bedrijfsnummer) nodig. Aanvragen bij

Als je alles hebt ingevuld ontvang je een terugkoppeling in het scherm met je UBN-nummer. De registratie bij RVO kost €19,00 per jaar.

Houd je geen dieren meer? Sluit dan je UBN af. Als je weer dieren gaat houden kun je het activeren.

4. Stap 2 Maak een bedrijfsregister

Zie voorbeeld in bijlage 1 en vul vast zoveel mogelijk in. Het bedrijfsregister mag digitaal of op schrift, wat je zelf wil. Bewaar bij je bedrijfsregister ook de aan- en afvoerdocumenten van je varkens.

5. Stap 3 Varken (verplaatsingen) registreren

Als je een varken aanvoert of afvoert moet je het aanmelden (registreren). Dat kun je doen bij de [databank](#) van [IKB Nederland](#). Daar maak je eerst een [account](#) aan. Dus naast een UBN moet je je ook registreren bij IKB. Je registreert dan de datum, het UBN-nummer op het oormerknummer en het aantal varkens.

Sommige varkenshouders zijn lid van de productorganisatie POV. Ook via POV kun je je varkens registreren.

Je moet melden binnen 2 werkdagen:

- bij aanvoer en import
- bij afvoer en export
- bij dood

6. Geen oormerk, geen UBN verkoper/fokker, te laat: wat dan?

Varkens moeten een oormerk in hebben. Op dit oormerk moet minimaal het UBN staan waar het varken geboren is, of het UBN waar het varken verblijft. Als je een varken koopt/aanvoert dan moet het varken dus een oormerk hebben met het UBN van het aanvoer/fokbedrijf. Als je een varken hebt zonder oormerk, of een gedumpt varken, dan moet je een oormerk bestellen bijvoorbeeld bij [merkodalton](#).

Je kunt helaas alleen minimaal 10 merken M6 NL bestellen en dit kan alleen als je telefonisch bestelt! (gelukkig kosten ze maar 8 cent per stuk). Is dit de eerste keer dat je een oormerk bestelt? Dan gaat het om volgnummer 1. Voor elk volgend varken waarvoor je een oormerk aanvraagt loopt het volgnummer op. Daarna moet je de volgende stap zetten voor registratie Heb je geen UBN-nummer van de fokker? Stuur dan een email naar varkenspost@rvo.nl met daarin:

jouw UBN-nummer

diersoort (varken dus) en

aantal

categorie: 1=zeugen, 2=beren/borgen, 3=biggen

datum van aankomst

adres/plaats van herkomst

reden waarom je niet via de databank kon melden (meestal omdat je geen UBN van herkomst hebt)

Als je te laat bent met registreren dan betaal je €1,08 voor de te late melding (of het nu 2 dagen te laat is of 2 jaar). Je kunt wel zelf de melding doen.

Als je zeug biggen krijgt dan moeten de biggen binnen 3 maanden een oormerk hebben, of eerder indien het dier vervoerd wordt. In het oormerk staat het UBN. Er kan ook een volgnummer op staan. Je kunt bij diverse bedrijven oormerken bestellen, bijvoorbeeld:

- <https://www.hut.nl/nl/varkens/allflex-gebruiksmerken-kunststof-punt-los-gestort>
- <https://www.schippers.nl/ms-tag-round-set-biggen-ubn-i-r-0400001.html>
- <https://www.merkodalton.nl/biggen-zeugen/i-r-oormerken.html>

7. Geen oormerk indoen

Officieel moet het oormerk in het oor. De NBvH heeft paspoorten uitgegeven voor houders die geen oormerk in willen doen. Het paspoort is officieel niet erkend als identificatiemiddel. Er loopt een procedure bij de Europese Commissie om dit te legaliseren. Als je toch een paspoort wilt aanvragen is dit voor eigen risico. De NBvH neemt geen aansprakelijkheid als de NVWA dit niet accepteert. Als dat het geval is dan moet u alsnog het oormerk indoen en zijn de kosten en moeite voor niets geweest. Een paspoort aanvragen kan via info@hobbydierhouder.nl. Het paspoort in combinatie met een chip en registratie bij de Nederlandse Databank Gezelschapsdieren (NDG) www.ndg.nl vormen met het oormerk in de kast de identificatie. De kosten voor registratie NDG zijn eenmalig €5,90. Naast de registratiekosten betaalt u de chip en het laten inbrengen van de chip door de dierenarts. Deze kosten variëren per dierenarts. Met aanvullend een paspoort van de NBvH kunt u het oormerk in de kast leggen en bewaren bij het paspoort. Kosten paspoort €19,- euro (voor leden NBvH €13,-). Lees [hier](#) hoe het aanvragen van een paspoort gaat.

8. Vervoer van varkens

Vervoer van varkens moet je registreren (zie punt 5).

Voor het vervoer van varkens gelden regels. Er zijn verschillende soorten varkenshouders/bedrijven (A t/m F, zie punt 8). Als je 4 varkens hebt ben je een hobbybedrijf (RE). Als hobbyhouder mag je:

- aanvoer van varkens van A, B,C,D, E, F en RE bedrijven
- afvoer naar RE bedrijven

- afvoer naar slacht

Vervoer van een varken naar een dierenarts is verboden. De dierenarts moet aan huis komen.

Voor vervoer van en naar eigen UBN zonder dat er sprake is van een contactadres bijvoorbeeld voor wandelen, is niets geregeld.

Als je dieren naar een ander bedrijf of een evenement wilt vervoeren, dan moet je schriftelijk/digitaal een ontheffing vragen bij RVO en daarbij de naam, adresgegevens en UBN's van de betrokken bedrijven en geplande transportdatum vermelden. Voor een ontheffing voor vervoer naar een ander bedrijf moeten er bloedmonsters worden genomen van de dieren.

Als je het vervoer vooraf gemeld hebt in de database (zie punt 5) dan zijn er geen vervoersdocumenten nodig. Je moet wel het kenteken van het vervoermiddel registreren.

Als vervoerder van niet meer dan 4 varkens hoeft je niet aan eisen te voldoen als je het dier niet verder dan 60 kilometer vervoert. Als je verder reist zijn er eisen aan de deskundigheid van de vervoerder.

9. Meer dan 4 varkens

Als je meer dan 4 varkens hebt val je onder een andere categorie (productiedoel of bedrijfsstatus). De keuze is A t/m F

A	Zeugenbedrijf met hoogste hygiënestatus	Fokbedrijf
B	Zeugenbedrijf met standaard hygiënestatus	Vermeerderingsbedrijf
C	Bedrijf met fokbiggen en hoogste Hygiënestatus	Opfokbedrijf
D	Bedrijf met vleesvarkens en standaard Hygiënestatus	Vleesvarkensbedrijf
E	Speenbiggenbedrijf en hoogste Hygiënestatus	Speenbiggenbedrijf
F	Speenbiggenbedrijf en standaard Hygiënestatus	Speenbiggenbedrijf
RE	Locatie met maximaal 4 (volwassen) varkens	Hobbybedrijf

Er gelden voor de aan- en afvoer tussen de bedrijven sinds 21 april 2021 wat andere regels. In de kleinschalige houderij komen nu geen A, C of E bedrijven voor.

Er mogen varkens terug geleverd worden van F- naar B-bedrijf.

B-bedrijven mogen naar 2 F-bedrijven leveren bij vaste relatie

B-bedrijf mag afvoeren naar D-bedrijf al dan niet via F-bedrijf

Er geldt geen aanvoerstop van 5 weken meer voor A- en B-bedrijven.

Aan- en afvoer naar buitenlandse bedrijven kan enkel en alleen nadat de NVWA daarvoor toestemming heeft gegeven. Een diergezondheidscertificaat is verplicht. Als je wilt afwijken moet je altijd ontheffing aanvragen. Zie punt 8.

Als je met het dier naar de slacht gaat moet het zijn voorzien van een slachtmerk.

10. Afrikaanse Varkenspest

Afrikaanse varkenspest is een ernstige ziekte die in Oost-Europa voorkomt. Varkens krijgen deze ziekte door het eten van besmet varkensvlees of doordat zij in contact komen met besmette varkens, dus ook door contact met besmette wilde zwijnen. Daarom:

- Zorg ervoor dat je varkens niet in aanraking komen met vlees.
- Zorg ervoor dat je dieren niet in aanraking komen met wilde zwijnen door een dubbele afrastering. Ook wandelen in gebieden met wilde zwijnen moet je vermijden.

11. Mond- en klauwzeer (MKZ) en Klassieke Varkenspest (KVP)

Bij besmettelijke dierziekten kunnen uit voorzorg dieren gedood worden rond een besmet bedrijf. Dit geldt in principe niet voor **een geregistreerd RE-bedrijf** (max. 4 volwassen dieren).

Deze regelwijzer is opgesteld door de Nederlandse Belangenvereniging van Hobbydierhouders in 2017, en herzien in juni 2021. Als er vragen zijn mail naar info@hobbydierhouder.nl.

Bijlage 1:

Voorbeeld Bedrijfsregister varkenshouder

Naam:

UBN:

Adres:

Tel.:

	Datum	Oormerknummers	Aantal varkens	Kenteken
Aan- of afvoer				
Verloren oormerk				
Overlijden				